

**ĐẠI HỌC THÁI NGUYÊN
TRƯỜNG ĐẠI HỌC NÔNG LÂM**

PHẠM BÁ HẠNH

**CÁC GIẢI PHÁP ĐẨY MẠNH
XÂY DỰNG NÔNG THÔN MỚI TRÊN ĐỊA BÀN
HUYỆN BẮC SƠN, TỈNH LẠNG SƠN**

LUẬN VĂN THẠC SĨ KINH TẾ NÔNG NGHIỆP

THÁI NGUYÊN - 2019

ĐẠI HỌC THÁI NGUYÊN
TRƯỜNG ĐẠI HỌC NÔNG LÂM

PHẠM BÁ HẠNH

CÁC GIẢI PHÁP ĐẨY MẠNH
XÂY DỰNG NÔNG THÔN MỚI TRÊN ĐỊA BÀN
HUYỆN BẮC SƠN, TỈNH LẠNG SƠN

Ngành: Kinh tế nông nghiệp

Mã số: 8.62.01.15

LUẬN VĂN THẠC SĨ KINH TẾ NÔNG NGHIỆP

Người hướng dẫn khoa học: TS. LÊ QUANG DỰC

THÁI NGUYÊN - 2019

LỜI CAM ĐOAN

Trong thời gian nghiên cứu, điều tra thu thập số liệu tại huyện Bắc Sơn, tỉnh Lạng Sơn, tôi luôn chấp hành nghiêm túc nội quy, quy chế của cơ quan.

Tôi xin cam đoan số liệu và kết quả nghiên cứu Đề tài: “*Các giải pháp đẩy mạnh xây dựng nông thôn mới trên địa bàn huyện Bắc Sơn, tỉnh Lạng Sơn*” đều được thu thập, điều tra khảo sát thực tế trung thực, đánh giá đúng thực trạng của địa bàn nghiên cứu và chưa được sử dụng để bảo vệ Luận văn của một học vị nào.

Tôi xin cam đoan mọi sự giúp đỡ cho việc thực hiện Luận văn này đã được cảm ơn và các thông tin trích dẫn trong luận văn đều được chỉ rõ nguồn gốc.

Thái Nguyên, ngày 15 tháng 3 năm 2019

Tác giả luận văn

Phạm Bá Hạnh

LỜI CẢM ƠN

Trong quá trình nghiên cứu thực hiện Đề tài, chúng tôi luôn nhận được sự quan tâm giúp đỡ nhiệt tình của các thầy, cô Trường Đại học Nông lâm Thái Nguyên, các cơ quan, ban, ngành của huyện Bắc Sơn, tỉnh Lạng Sơn. Đặc biệt là sự quan tâm, hướng dẫn tận tình của Tiến sĩ Lê Quang Dục đã giúp đỡ tôi hoàn thành Luận văn theo kế hoạch.

Tôi xin trân trọng cảm ơn Tiến sĩ **Lê Quang Dục** cùng các thầy, cô Khoa Kinh tế và Phát triển nông thôn, Phòng đào tạo, Trường Đại học Nông Lâm Thái Nguyên đã trực tiếp giảng dạy và giúp đỡ tôi trong suốt quá trình học tập, nghiên cứu.

Tôi xin cảm ơn Ủy ban nhân dân huyện Bắc Sơn; Ủy ban nhân dân các xã: Hữu Vĩnh, Chiến Thắng, Nhất Tiến thuộc huyện Bắc Sơn, tỉnh Lạng Sơn cùng các hộ gia đình ở 3 xã trên đã giúp đỡ, cộng tác cùng chúng tôi thực hiện đề tài hoàn thành theo kế hoạch của nhà trường.

Cuối cùng, tôi xin chân thành cảm ơn tới bạn bè, đồng nghiệp cùng toàn thể gia đình, người thân đã động viên tôi trong suốt thời gian học tập và nghiên cứu đề tài.

Thái Nguyên, ngày 15 tháng 3 năm 2019

Tác giả luận văn

Phạm Bá Hạnh

MỤC LỤC

LỜI CAM ĐOAN	i
LỜI CẢM ƠN	ii
MỤC LỤC	iii
DANH MỤC VIẾT TẮT	vi
DANH MỤC BẢNG	vii
TRÍCH YẾU LUẬN VĂN	viii
MỞ ĐẦU	1
1. Tính cấp thiết của đề tài	1
2. Mục tiêu nghiên cứu	3
3. Đối tượng và phạm vi nghiên cứu	3
4. Những đóng góp mới, ý nghĩa khoa học và thực tiễn	3
Chương 1. CƠ SỞ KHOA HỌC CỦA ĐỀ TÀI	5
1.1. Cơ sở lý luận về xây dựng nông thôn mới	5
1.1.1. Nông thôn và vai trò của nông thôn	5
1.1.2. Xây dựng nông thôn mới	5
1.1.3. Nội dung xây dựng nông thôn mới	9
1.1.4. Chức năng của nông thôn mới	11
1.1.5. Chủ thể xây dựng nông thôn mới	12
1.1.6. Nguồn gốc động lực xây dựng nông thôn mới	13
1.1.7. Các bước xây dựng nông thôn mới	14
1.2. Cơ sở thực tiễn về xây dựng nông thôn mới	14
1.2.1. Kinh nghiệm phát triển nông thôn ở một số nước trên Thế giới	14
1.2.2. Tình hình phát triển nông thôn và xây dựng nông thôn mới ở Việt Nam ...	17
1.3. Tổng quan các công trình nghiên cứu có liên quan đến đề tài	25
1.3.1. Những công trình đã nghiên cứu có liên quan	25
1.3.2. Các yếu tố ảnh hưởng đến xây dựng nông thôn mới	26
1.4. Đánh giá chung	27

Chương 2. ĐẶC ĐIỂM ĐỊA BÀN VÀ PHƯƠNG PHÁP NGHIÊN CỨU.....	29
2.1. Đặc điểm địa bàn nghiên cứu.....	29
2.1.1. Điều kiện tự nhiên kinh tế - xã hội của huyện.....	29
2.1.2. Điều kiện tự nhiên kinh tế - xã hội tại 3 xã điều tra	36
2.2. Nội dung nghiên cứu.....	37
2.3. Phương pháp nghiên cứu	37
2.3.1. Chọn điểm nghiên cứu	37
2.3.2. Phương pháp thu thập thông tin.....	38
2.3.3. Phương pháp phân tích đánh giá.....	39
2.4. Hệ thống chỉ tiêu nghiên cứu	40
2.4.1. Chỉ tiêu về mức thu nhập.....	40
2.4.2. Chỉ tiêu về tỷ lệ.....	40
2.4.3. Chỉ tiêu về cơ cấu (%)......	41
Chương 3. KẾT QUẢ NGHIÊN CỨU VÀ THẢO LUẬN	42
3.1. Thực trạng xây dựng nông thôn mới ở huyện Bắc Sơn.....	42
3.1.1. Công tác thành lập Bộ máy chỉ đạo chương trình xây dựng NTM	42
3.1.2. Thực trạng nông thôn mới huyện Bắc Sơn, giai đoạn 2016-2020 (theo Quyết định số 1980/QĐ-TTg)	42
3.2. Kết quả khảo sát, điều tra tại 3 xã chọn làm điểm nghiên cứu.....	60
3.3.1. Nhóm cán bộ địa phương.....	60
3.3.2. Nhóm hộ nông dân.....	63
3.3. Đánh giá chung về chương trình xây dựng nông thôn mới trên địa bàn huyện Bắc Sơn, tỉnh Lạng Sơn.....	69
3.3.1. Thuận lợi trong xây dựng nông thôn mới	69
3.3.2. Khó khăn trong xây dựng nông thôn mới.....	71
3.3.3. Kết quả đạt được trong xây dựng nông thôn mới.....	72
3.3.4. Những tồn tại, hạn chế.....	75
3.3.5. Nguyên nhân của những tồn tại, hạn chế.....	76

3.4. Các giải pháp chủ yếu nhằm đẩy nhanh tiến độ hoàn thành chương trình xây dựng nông thôn mới ở huyện Bắc Sơn đến năm 2020.....	77
3.4.1. Giải pháp chung các vùng trong huyện	77
3.4.2. Giải pháp theo hướng chỉ tiêu.....	80
3.4.3. Giải pháp ngắn hạn	82
3.4.4. Giải pháp dài hạn	83
KẾT LUẬN VÀ KIẾN NGHỊ	84
1. Kết luận	84
2. Kiến nghị.....	85
TÀI LIỆU THAM KHẢO	87
PHỤ LỤC	90

DANH MỤC VIẾT TẮT

Ký hiệu viết tắt	Diễn giải nội dung viết tắt
ANTQ	An ninh tổ quốc
BCĐ	Ban chỉ đạo
BQL	Ban quản lý
BHYT	Bảo hiểm y tế
CT	Chương trình
CNH-HĐH	Công nghiệp hóa, hiện đại hóa
CN-XD	Công nghiệp xây dựng
DV	Dịch vụ
GTVT	Giao thông vận tải
KT-XH	Kinh tế, xã hội
LĐ	Lao động
MTQG	Mục tiêu quốc gia
NN	Nông nghiệp
NTM	Nông thôn mới
PTNT	Phát triển nông thôn
SXKD	Sản xuất kinh doanh
TDTT	Thể dục, thể thao
THCS	Trung học cơ sở
UBND	Ủy ban nhân dân
VH-TT-DL	Văn hóa, thể thao, du lịch

DANH MỤC BẢNG

Bảng 3.1:	Tình hình sử dụng đất đai qua 3 năm (2015 - 2017).....	30
Bảng 3.2:	Tổng sản phẩm và cơ cấu sản xuất các ngành trên địa bàn huyện Bắc Sơn (2016-2018)	31
Bảng 3.3:	Giá trị sản xuất ngành nông nghiệp theo giá hiện hành giai đoạn 2016-2018	32
Bảng 3.4:	Tình hình dân số và lao động trên địa bàn Bắc Sơn	34
Bảng 3.5:	Thực trạng quy hoạch và thực hiện quy hoạch	42
Bảng 3.6:	Thực trạng hạ tầng kinh tế - xã hội trên địa bàn huyện	43
Bảng 3.7:	Thực trạng kinh tế và tổ chức sản xuất	49
Bảng 3.8:	Văn hóa - Xã hội - Môi trường	53
Bảng 3.9:	Hệ thống tổ chức chính trị.....	59
Bảng 3.10:	Tổng hợp ý kiến của cán bộ xã, thôn tham gia chỉ đạo chương trình xây dựng nông thôn mới.....	61
Bảng 3.11:	Tình hình dân số và lao động của hộ (n= 30/xã).....	63
Bảng 3.12:	Diện tích một số loại đất của hộ năm 2018.....	64
Bảng 3.13:	Cơ cấu thu nhập bình quân của hộ gia đình năm 2018	64
Bảng 3.14:	Các kênh tiếp cận thông tin của người dân về chương trình xây dựng nông thôn mới	65
Bảng 3.15:	Ý kiến đánh giá của người dân về Chương trình xây dựng nông thôn mới tại huyện Bắc Sơn.....	66
Bảng 3.16:	Những công việc người dân tham gia xây dựng Nông thôn mới tại địa phương.....	66
Bảng 3.17:	Ý kiến đánh giá của người dân về chất lượng cơ sở hạ tầng tại địa phương.....	67
Bảng 3.18:	Đánh giá của người dân về đội ngũ Cán bộ xã hiện nay.....	68
Bảng 3.19:	Những khó khăn của người dân khi tham gia xây dựng nông thôn mới tại địa phương	69
Bảng 3.20:	Tổng hợp kết quả khảo sát 19 Tiêu chí xây dựng nông thôn mới trên địa bàn huyện Bắc Sơn (đến tháng 12/2018).....	73

TRÍCH YẾU LUẬN VĂN

1. Mục tiêu nghiên cứu

- Đánh giá thực trạng xây dựng nông thôn mới trên địa bàn huyện Bắc Sơn, tỉnh Lạng Sơn.

- Phân tích nguyên nhân và các yếu tố ảnh hưởng đến quá trình xây dựng nông thôn mới trên địa bàn huyện Bắc Sơn, tỉnh Lạng Sơn.

- Đề xuất các giải pháp chủ yếu đẩy nhanh tiến độ hoàn thành các tiêu chí xây dựng NTM nhằm thay đổi bộ mặt nông thôn, nâng cao đời sống và thu nhập của Nhân dân tại khu vực nông thôn.

2. Phương pháp nghiên cứu

2.1. Chọn điểm nghiên cứu:

- Nhóm cán bộ địa phương tham gia chỉ đạo Chương trình xây dựng nông thôn mới.

- Nhóm các hộ nông dân.

2.2. Phương pháp thu thập thông tin

2.2.1. Thu thập thông tin từ các tài liệu đã công bố

2.2.2. Thu thập thông tin qua điều tra, khảo sát

* Nhóm cán bộ địa phương

* Nhóm hộ nông dân

2.3. Phương pháp phân tích đánh giá

- Phương pháp phân tổ thống kê

- Phương pháp phân tích so sánh

- Phương pháp thống kê mô tả

- Phương pháp SWOT

- Phương pháp chuyên gia

3. Kết quả nghiên cứu

Xuất phát từ thực trạng tiến độ triển khai và kết quả thực hiện chương trình xây dựng NTM trên địa bàn huyện Bắc Sơn, tỉnh Lạng Sơn trong thời gian vừa qua còn chậm, chưa đạt so với mục tiêu Huyện ủy, Hội đồng nhân dân huyện đề ra và chưa tương xứng với tiềm năng, lợi thế của huyện. Đòi hỏi cần có một số giải pháp